

УДК: 378.016[7:004](510)

© Фомін В. В., Ло Юаньвень, Тянь Фейфань, 2022 р.

<https://orcid.org/0000-0002-8652-2023>

<https://orcid.org/0000-0002-8272-3354>

<https://orcid.org/0000-0003-4931-9883>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2022.53.10>

**Фомін В. В.,
Ло Юаньвень,
Тянь Фейфань**

ЕСТЕТИЧНИЙ СМАК ЯК СКЛАДОВА ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛУЗІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КНР

У статті розкрито феномен творчого самовираження майбутніх фахівців у професійній підготовці в закладах вищої освіти. Значено, що це мета і процес виявлення професійних здатностей особистості на творчому рівні. Творче самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі є провідним у становленні їхнього професіоналізму, набутті популярності й визнання серед прихильників, організації власного кар'єрного зростання. Від сформованого естетичного смаку залежить індивідуальний стиль працівника мистецької сфери, його імідж й неповторне самовираження. На естетичний смак і творче самовираження впливає китайська музика, завдяки якій розкриваються творчі таланти майбутніх відомих співаків, музикантів, танцюристів. У китайській музичній культурі пов'язані спів, танцювальні рухи і музичний супровід. Зазначено, що твори з багатьма елементами китайської та західної музики досягли великого комерційного успіху в Китаї, відкрили особливості китайського звучання популярної музики, її мелодійність і красу.

Мета – розкрити естетичний смак як одну з провідних компонент творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі в професійній підготовці, виявити роль інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення рівня творчого самовираження особистості в обраному виді мистецтва.

Методи дослідження – аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація інформації з китайського досвіду організації творчого самовираження майбутніх працівників мистецької галузі в закладах вищої освіти.

У результаті доведено, що естетичний смак є невід'ємною складовою творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької сфери в закладах вищої освіти. Під впливом краєвих творів китайської музики формується естетичний смак працівників мистецької сфери. Інформаційно-комунікаційні технології розширюють межі творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі в професійній підготовці.

Ключові слова: творче самовираження, професійна підготовка, естетичний смак, інформаційно-комунікаційні технології, мистецтво, китайська музика, хореографія.

Fomin V. V., Lo Yuanven, Tian Feifan, Aesthetic taste as a component of creative self-expression of future specialists in the art industry in China's higher education institutions. The article reveals the phenomenon of creative self-expression of future specialists in professional training in institutions of higher education. It is assumed that this is the goal and process of identifying the professional abilities of an individual at the creative level. Creative self-expression of future specialists in the art industry is the leading factor in the formation of their professionalism, gaining popularity and recognition among supporters, organizing their own career growth. The individual style of an artist, his image and unique self-expression depends on the formed aesthetic taste. Aesthetic taste and creative self-expression are influenced by Chinese music, thanks to which the creative talents of future famous singers, musicians, and dancers are revealed. In Chinese musical culture, singing, dance movements and musical accompaniment are connected. It is noted that compositions with many elements of Chinese and Western music achieved great commercial success in China, revealed the peculiarities of the Chinese sound of popular music, its melodiousness and beauty.

The goal is to reveal aesthetic taste as one of the leading components of creative self-expression of future art specialists in professional training, to reveal the role of information and communication technologies for increasing the level of creative self-expression of the individual in the chosen art form.

Research methods – analysis, synthesis, generalization, comparison, systematization of information from the Chinese experience of organizing creative self-expression of future workers in the art industry in institutions of higher education.

As a result, it has been proven that aesthetic taste is an integral component of creative self-expression of future specialists in the art industry in institutions of higher education. Under the influence of the best works of Chinese music, the aesthetic taste of workers in the artistic field is formed. Information and communication technologies expand the limits of creative self-expression of future art specialists in professional training.

Key words: *creative self-expression, professional training, aesthetic taste, information and communication technologies, art, Chinese music, choreography.*

Вступ. Події останніх років (ситуація воєнного стану в Україні та загальносвітова епідемія COVID-19) істотно змінили вимоги до підготовки майбутніх фахівців під час їхнього навчання у закладах вищої освіти. Нині освітній процес більшою мірою зорієнтовано на розвиток особистості здобувача, допомогу в самовираженні власних талантів та здібностей, формування в нього загальнолюдських цінностей, залучення до світу

моральності та духовності. Перед майбутніми працівниками мистецької сфери це завдання постає з подвійною силою. Саме виховний вплив педагога значною мірою обумовлює розвиток світогляду, цінностей й естетичного смаку його учнів. Окрім цього, музика має напрочуд великий потенціал виховного впливу, оскільки звертається не тільки до логічного, але й до емоційно-чуттєвого усвідомлення людиною світу. Тому розвиток естетичного смаку як важливої передумови творчого та професійного самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників стає головним завданням підготовки майбутніх фахівців мистецької галузі. Цікавим є вивчення досвіду виховання естетичного смаку у КНР, оскільки естетичне виховання там нерозривно пов'язане з моральним та духовним вихованням особистості.

Ще одна суттєва зміна освітнього процесу через початок воєнних дій на території України та епідемію COVID-19 – широке запровадження дистанційного навчання у освітню практику. Наразі підготовка за всіма дисциплінами, й мистецькими зокрема, відбувається з використанням всього арсеналу існуючих засобів ІКТ. Запозичення досвіду Китаю, який стикнувся із необхідністю організації дистанційної освіти першим у світі, є надзвичайно корисним.

Мета та завдання. Розкрити естетичний смак як одну з провідних компонент творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі, зокрема музичного і хореографічного видів мистецтва, в професійній підготовці. *Завдання* – розкрити роль естетичного смаку в творчому самовираженні майбутніх фахівців мистецького напрямку підготовки; визначити провідні ознаки китайського музичного мистецтва, зокрема вокального; дослідити китайський досвід використання засобів ІКТ для творчого самовираження майбутніх фахівців.

Методи дослідження. Аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури з метою узагальнення та систематизації суттєвих ознак естетичного смаку як складової творчого самовираження майбутніх працівників мистецького напрямку; метод порівняння з метою з'ясування особливостей китайського музичного мистецтва; аналіз та синтез практичного досвіду китайських та українських педагогів щодо використання ІКТ технологій для творчого самовираження майбутніх працівників мистецької галузі.

Результати. Естетичний смак є дієвим виявом естетичної культури людини. У науковій статті Л. Петько (Petko, 2017) перелічено суттєві ознаки естетичного смаку як одного із складників естетичної культури людини, а саме: розвинена естетична свідомість, потреби сприймати красиве й відчувати витончене, естетичні знання, уміння наслідувати естетичну культуру, прийняту за нормами краси й моралі, схильність до виявлення гарного стилю, красивих

манер. Зазначимо про те, що автор статті додає ще стиль, що є важливою характеристикою естетичного смаку людини, його критерієм у професійній діяльності, зокрема майбутніх хореографів, а також установкою на успішне виконання естетичної діяльності. До того ж, естетичний смак активізує виявлення позитивних емоцій і почуттів людини, розвиток її креативного мислення, формує індивідуальний стиль і форми поведінки в суспільстві.

У дослідженні Ху Ціін (Tsiin, 2015) зазначено, що етноестетична культура молодих людей виявляється в їхній здатності відчувати прекрасне, прагнути до створення краси в оточуючому світі, орієнтуватися на ідеали традиційної народної творчості. Цінність такої культури для людини полягає в тому, що її сформованість допомагає творчій самореалізації особистості в професійній діяльності. Автор наголошує на тому, що виховання етноестетичної культури майбутніх фахівців має відбуватися, як формування етноестетичної самосвідомості й емоційної чутливості до здобутків традиційної культури та залучення до різних видів етноестетичної культури.

Учені А. Соколова та Лі Сюелю (Sokolova & Suieliu, 2020) на перетині досліджень естетичного смаку людини та її самості (самовдосконалення, саморозвиток, самореалізація тощо) роблять висновок, що естетичний смак людини відображає її внутрішній світ. Нам імпонує те, що автори естетичний смак розглядають як інтегративну якість особистості, що, на наш погляд, розширює діапазон його компонентів, змісту, методів виховного впливу на цей феномен. Естетичний смак дослідники показують як високий чуттєво-інтелектуальний рівень сприйняття та оцінювання світу, що, на наше переконання, є однією із форм акме як вершини естетичного самовираження. Думки авторів спонукали на виявлення зв'язку високого рівня естетичної вихованості та смаку із акмеологією як наукою про саморозвиток людини.

Естетичний смак є провідною дефініцією системи естетичного виховання особистості в Китаї. Метою естетичного виховання є формування духовних і гуманістичних якостей особистості, розвиток її творчого потенціалу. Досвід естетичного виховання в Китаї передається із давнини до нового покоління, а давньою книгою є «Шан Шу», в якій описуються практики виховання дітей. Естетичне виховання, як і в попередньому випадку, розглядається в тісному зв'язку з моральним, фізичним, інтелектуальним розвитком людини.

Китайське мистецтво відбиває національну експресію, життєві цінності цього народу, природу, ментальні естетичні уявлення. Естетичне виховання школярів є невід'ємним складником неперервної освіти – дошкільної, загальної середньої, вищої, післядипломної. Естетичне виховання розглядається як самостійна діяльність педагога, що спрямована на підсилення ідейно-

політичного, морального, фізичного, інтелектуального напрямів розвитку особистості.

Суть естетичного смаку розкривається через професійну діяльність. Виконавець самовиражається у власному творінні – виконанні як творі культури, що сприяє духовному розвитку інших людей, стимулює процес їхнього самопізнання та відроджує здатність особистості до самовиявлення. Відкриваючи один ціннісний світ людської духовності назустріч іншому, митець збагачує та розвиває ці унікальні світи (Ovcharenko & Shramko, 2018). Зважаючи на специфіку мистецької діяльності, зазначимо обопільний процес виховання естетичного смаку особистості, як-от: естетичне самовиховання, спрямоване на формування естетичної компетентності працівників мистецької сфери та цілеспрямований вплив на естетичну свідомість і вихованість іншої людини, незалежно від віку, статі, професії, статусу, тощо. Вчені А. Соколова та Лі Сюелю (Sokolova & Suieliu, 2020), які вважають естетичний смак соціальною та духовною якістю особистості, що формується в освітньому процесі, в певному соціумі, до того ж така якість є надбанням людини і має індивідуальний характер.

Естетична діяльність спрямована на: творче самовираження особистості, розкриття її талантів і здатностей у мистецькій галузі, зокрема в музичній і хореографічній діяльності; духовно-інтелектуальне збагачення особистості засобами мистецтва; створення умов для самовираження особистості, розширення її ресурсних можливостей, потенціалів.

Погодимося з китайським дослідником Лі Жуїзін (Zhuizin, 2019) в тому, що музично-естетичний смак є духовною здатністю особистості до відбору музичних цінностей, що виявляється в індивідуальній оцінці естетичних якостей музичного об'єкта. Нам імпонує науковий підхід автора до уточнення компонентів музично-естетичного смаку, як-от: музично-естетичне сприймання, якість якого зумовлена рівнем музичної та естетичної інформованості людини; музична обізнаність – здатність розуміти музичні образи, форму і зміст музичного твору, види і жанри музичного мистецтва; пізнавальний інтерес до музично-естетичної діяльності, широта та стійкість музичних інтересів, зорієнтованість на музичні цінності; художня комунікація – можливість об'єктивної оцінки музичних творів, самостійних суджень згідно особистісних уподобань. Нам бракує у таких компонентах самовираження особистості засобами музики, оскільки, як стверджує автор, музика впливає на формування музично-естетичного смаку учнів підліткового віку.

Естетичний смак є одним із різновидів акме людини. Ціннісним аспектом акмеологічного підходу є те, що особистість у всіх її проявах розглядається як феномен потенційного й безперервного зростання до нових творчих вершин –

акме завдяки природній здатності до самореалізації та умовам, що сприяють успішному розкриттю внутрішнього потенціалу «Я»-концепції. Як зазначає В. Бордюк (Bordiuk, 2016), суть акмеологічного підходу у дослідженнях питання естетичного виховання молоді полягає в тому, що особистість розглядається в єдності її характеристик як індивід, індивідуальність, суб'єкт, що виявляються в мотивації, зокрема прагненні до красивого й неповторного, переживанні успіху й задоволенні результатами самореалізації естетичного потенціалу, а також у духовно-естетичному зростанні.

Акмеолог Л. Рибалко (Rybalko, 2007) розглядає естетичний смак як інтегроване виявлення почуттєвої сфери майбутніх музично-педагогічних працівників на основі психічних процесів, що закріплюється в стійких інтересах до музичної освіти та естетичній компетентності фахівців. Для кожного здобувача вищої освіти є особистісне досягнення акме, поріг сприйняття, розуміння, відтворення кращих зразків підготовки до професійної діяльності.

У контексті сказаного слід зауважити про те, що Е. Брилін (Brylin, 2014) та інші відносять музику до засобів естетичного виховання, що збагачують духовний світ людини, позитивно впливають на її естетичну свідомість. Підґрунтям естетичної свідомості педагога-музиканта є глибинне пізнання та емпатійне переживання художнього-образного змісту музичного твору під час репетицій та публічного виконання на сцені.

Музична творчість є синтезом самостверження, самовираження, багатовимірності стилів, модифікацій, напрямів популярної музики та ґрунтується на естетичних потребах і смаках, усвідомленому сприйнятті естетичної цінності музичних творів різних виконавців, а визнається вона публікою, що відбирає краще й потрібне. Утвердження автора про те, що в процесі творчої музичної діяльності розвивається естетична свідомість педагога-музиканта є цілком ймовірним за рахунок переломлення змісту музичних творів через власні почуття й свідомість.

Китайське музичне мистецтво є давнім та унікальним видом мистецтва. Сучасне китайське музичне мистецтво спирається на потужну народну традицію музичного виконання та співу (вокальне виконання). Вокальне виконавство – одна з найдавніших форм музичних жанрів. Вокальна майстерність є проявом суб'єктивного усвідомлення образу об'єктивної дійсності, що зумовлює творче перетворення установлених стереотипів. Така характеристика високого рівня виконавської діяльності музиканта передбачає його здатність до глибокого осягнення змісту музики, виявлення власного ставлення до її художніх образів, технічно досконалого та артистичного втілення музичного твору в реальному звучанні. Виконавська майстерність як

результат справжньої творчості передбачає уміння створити цікаву, неповторну, виключно індивідуальну інтерпретацію музичного твору. Майстерність порівнюють з вправністю, і навіть мистецтвом, ознакою яких є досконала творча обізнаність виконавця про предмет діяльності, що характеризується неповторністю, індивідуальністю, оригінальністю вирішення творчих завдань.

Вокальне навчання китайських студентів та співацькі методики враховують особливості того, що в китайській музичній культурі пов'язані спів, танцювальні рухи і музичний супровід. Так історично склалося завдяки практиці народного музикування, етикету придворного і храмового церемоніалу.

Пісня завжди є носієм ознак ментальності народу, що реалізується конкретними музично-виразними засобами. Вербально-інтонаційна специфіка китайських пісень заснована на фольклорі. Велика кількість жанрів китайських народних пісень пояснюється специфікою регіонів Китаю. У КНР налічується більше 56 національностей. Музичний фольклор Китаю відрізняється надзвичайним різноманіттям, а саме: образом змісту, форми та характеру, що визначаються чином життя, особливостями мови, звичаями окремих областей та провінцій Китаю. Однак, взаємозв'язок діалектних особливостей мови з пісенними традиціями виконання зумовлює єдність мовної та вокальної інтонації, що визначає специфіку вокального стилю китайського народу, його спільні риси та регіональну своєрідність.

Зазначимо, що китайська пісенна традиція – складне і багатозначне явище, що об'єднує релігію, філософію, мораль та відображає загальний рівень розвитку культури, включаючи художню. Дослідження з'ясовують, що китайська етнічна музика є семантичною. У Китаї багато етнічних меншин і етнічні меншини в різних регіонах мають певні відмінності. Разом з тим, у китайській народній пісенній творчості виділяються чотири соціально-породжувані моделі: Лао цзо ге (трудова пісня), Шан тен ге (лірико-протяжні пісні), Чин су ге (сімейно-побутові пісні) та Шо чан (пісні-сказання).

На відміну від обробок, в авторських піснях композитори використовують фольклорний матеріал, але часто осягають народну музику так глибоко, що вона стає їхньою «рідною мовою», їхнім мисленням. При цьому неминуче відбувається синтез фольклорних елементів та засобів сучасного композиторського листа, розширення жанрової сфери музики. Найважливіший елемент – відбір специфічного та художньо-цінного матеріалу.

Зіставлення фольклору Китаю і композиторської творчості як двох принципово різних систем художнього мислення має свої особливості. Природне вирішення проблеми убачається в органічному сплаві китайської народної музики з найкращими досягненнями європейської музичної культури.

Специфіка національного матеріалу спонукала до вибору засобів вокального виконання. Так сформувалася стилістика китайської вокальної музики.

У КНР існує два великі музикальні стилі: північний та південний. Південний стиль «Lingnan Style» – це спроба локалізувати популярну музику Південного Китаю після запозичення її з Гонконгу та Тайваню. Цей стиль втілює естетичні характеристики музики в південному регіоні материка, а музичні твори є делікатними, красивими, ліричними. Музичний характер та стиль співу «Northwest Style» (північний стиль) виражають особливості народної музики в Північно-Західному регіоні та рок-стилю популярної музики. Такий стиль ще характеризують як гучний, чудовий, піднесений, прямолінійний (Yuzhi, 2020).

Нам імпонує ставлення науковця Ю Дунся (Dongsia, 2021) до народного співу, який стає більш технічним і художнім, має не лише ознаки масової культури, але й відбиває вищі естетичні потреби людини, своєрідні художні характеристики. Викладання народного співу має орієнтуватися на розвиток творчих здібностей особистості, а для цього необхідно використовувати активні методи навчання. Вибір методів навчання має бути різноманітним, зокрема доцільно використовувати лекційний, евристичний, дискусійний, ситуативний, практичний методи навчання. У процесі вибору методів навчання доцільно враховувати поставлені навчальні завдання, індивідуальні особливості здобувачів, їхню пізнавальну спрямованість і зацікавленість у вихованні естетичних смаків як естетичного складника їхньої професійної діяльності.

Нині в Китаї популярною є творчість тайванського співака Джея Чоу, а його музичні твори поєднують стилі європейської та американської поп-музики, китайські культурні елементи. Композиції «Синьо-біла порцеляна», «Тераса хризантем», «Передмова павільйону орхідей» у його виконанні та інші стародавні тексти демонструють чарівність китайської культури, а також хіп-хоп, ритм-енд-блюз, рок-н-рол, електронна танцювальна музика та інші іноземні музичні форми. Якщо співак інтегрує ці елементи природно та плавно, то це робить пісні особливими та новими, а його спів є дуже впізнаним і популярним. Такі твори з багатьма елементами китайської та західної музики досягли великого комерційного успіху, відкрили особливості китайського звучання популярної музики, яку люди шукали. Завдяки співпраці та новим творчим пошукам Джея Чоу із Фан Веньшанем була започаткована тенденція «китайського стилю», що й впливає на виховання естетичного смаку музично-педагогічних працівників.

Поєднання фольклорної та сучасної музики, західної та східної музичних традицій розкриває великі можливості для творчого самовираження майбутнього музично-педагогічного працівника. Поєднання різноманітних

стилів пісенного виконання, певних стилістичних елементів, створюють простір для вокальної імпровізації та розкривають неповторні таланти виконавця.

Для того, щоб китайська вокальна традиція не зникла із плином часу, зміст, форми та методи викладання постійно осучаснюються та реформуються. Реформа естетичного виховання в коледжах і університетах КНР полягає в його інтеграції з моральним вихованням, інтелектуальним вихованням, фізичним і трудовим вихованням, поєднанні його з професійним викладанням різних дисциплін, соціальною практикою та інноваційно-підприємницьким вихованням. Рекомендовано широко використовувати сучасні засоби інформаційних технологій, створювати мережевий, цифровий, інтелектуальний, онлайн та офлайн режим викладання курсів. Особливої уваги заслуговує викладання вокальної музики за допомогою Інтернет-платформи.

Слід зазначити, що реформа вищої музично-педагогічної освіти в КНР розвивалася в напрямі оволодіння комп'ютерними технологіями та освоєння музично-теоретичних дисциплін за допомогою цих технологій. Зазначимо, що педагогічними засадами такої реформи стали ідеї інтегрування в освіті. Сяньюй Хуан (Xian) наводить приклади навчальних дисциплін з інтегрованим змістом.

1. «Музична творчість за допомогою комп'ютера», (Музичний факультет Пекінського педагогічного університету).

2. «Основи комп'ютерної композиції» (Музичний факультет Наньцзинського педагогічного університету).

На даний момент в Інтернеті зберігається велика кількість навчальних відео провідних майстрів, таких як: Бергонзі, Флемінг, Брюссон, Паваротті. Викладачі можуть інтегрувати ці цінні навчальні ресурси і демонструвати учням більш якісний навчальний контент (Veibo, 2011). Розвиток Інтернет-технологій, окрім того, що демонструє вищий рівень навчального змісту для майбутніх фахівців, може також скоротити відстань між ними та найкращими майстрами в країні та за кордоном, повністю порушивши традиційну систему навчання, що дає змогу безпосередньо сприймати теоретичні знання та користуватися порадами майстрів.

Наразі найкращі китайські співаки Дай Юцянь та Ляо Чаньюн відкрили онлайн-курси викладання у 2015 та 2017 роках відповідно, повністю порушивши обмеження часу та простору та дозволяючи здобувачам вищої освіти безпосередньо отримувати найвищий рівень домашнього керівництва віч-на-віч. На даний момент в Інтернеті широко розповсюджується книга Дай Юцяня «Singing With You». Курс включає особисту демонстрацію пана Дай Юцяня, пояснення та обмін власним досвідом. Розумне використання мережевої платформи у навчанні може ефективно зламати незбалансовану

обмеженість викладацьких ресурсів, а також забезпечити сильну гарантію для реалізації реформи сучасної системи навчання вокальної музики.

За допомогою Інтернет-платформ відбувається регулювання мови співу. Відомий оперний художній керівник пані Джоан Дорнерман (Donerman & Chiashea, 2008) свого часу висловила думку щодо володіння мовою вокалу. Вона вважає, що володіння мовою є одним із важливих факторів, що впливають на результати навчання учнів вокальної музики. У вокальному виконанні, крім оволодіння гарними вокальними навичками, володіння мовою також безпосередньо впливає на виступ на сцені. У навчальному процесі викладачі мають приділяти увагу вихованню в майбутніх працівників музичного мистецтва чіткої артикуляції та співу відповідно до правильної вимови.

Викладачі можуть рекомендувати деякі ефективні освітні ресурси для здобувачів вищої освіти в процесі навчання, щоб забезпечити їм більш досконалі умови. Також вони рекомендують для навчання відповідні публічні облікові записи високого рівня, такі як «Класний кабінет іноземної мови Qinchuan Vocal Foreign Language», щоб допомогти студентам оволодіти хорошими мовними навичками.

За допомогою відкритості Інтернет-платформи відбувається спільний доступ навчальної інформації, викладачі можуть презентувати авторські навчальні матеріали з першого разу та показувати більш якісний навчальний контент для здобувачів вищої освіти. Окрім обміну інформацією на уроці, викладачі можуть рекомендувати майбутнім фахівцям самостійно шукати цікавий контент на платформі Інтернет. У порівнянні з епохою незручного інформаційного потоку, завдяки сучасній вокальній музиці, здобувачам вищої освіти легше отримувати різноманітні знання за допомогою різноманітних музичних програм.

Це також повною мірою відображає вимоги реформи системи навчання вокальної музики до розвитку естетичних здібностей у процесі самостійного навчання. Окрім отримання ресурсів для пісень у музичному програмному забезпеченні, здобувачі вищої освіти мають змогу перейти на платформу YouTube для пошуку відповідних співочих відео для самостійного вивчення. В епоху Інтернету платформа YouTube стала важливою платформою професійного навчання музики.

Під час навчання вчителі також можуть шукати ідеї викладання на платформі, щоб сформулювати навчальні плани, які відповідають фізичним і розумовим характеристикам учнів, допомагаючи учням правильно зрозуміти стиль музики. Крім того, викладачі також можуть рекомендувати студентам відповідні відкриті онлайн-курси.

Цінний досвід описує Чжан Хунвей (Hongwei, 2021). У його дослідженні йдеться про використання цифрових технологій у навчанні, що є актуальним питанням для музичної галузі, її майбутнього. Педагоги мають використовувати Інтернет, інформаційні технології, електронні пристрої та інші методи цифрового зображення, щоб оптимізувати навчальний зміст, зрозуміти цінність китайських художніх пісень, вирізнити музичні та художні елементи з традиційної китайської культури та використовувати технологію цифрової передачі, щоб представити її послідовникам.

Вони мають збирати відповідну інформацію за допомогою цифрових технологій та інформаційного обладнання, навчати фону пісень та створення музики у вигляді відео та аудіо, а також відтворювати музичний контент, щоб здобувачі краще розуміли. Педагоги можуть повною мірою використовувати інтуїтивно зрозумілі технічні переваги цифрових технологій, щоб покращити здатність учнів розпізнавати проблеми зі станом голосу та технікою співу, а також використовувати цифрове обладнання для запису співу кожного музичного твору, порівнювати правильний метод співу, і поступово освоювати вокальну музику, аналізувати власні музичні відчуття та стан виконання співу, щоб здобувачі могли покращити свої навички вокального співу.

Учені Варнавська, Л. І., Вікторова, М. В., Римар, Л. А. (Varnavska, Viktorova & Rymar, 2021) розглядають питання реалізації освітніх онлайн технологій в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, стверджують можливості веб-інтерфейсу, яким є універсальна онлайн-дошка Padlet. Застосування багатофункціонального сервісу позитивно впливає на розвиток комунікативно-організаторських умінь здобувачів. Дослідниками розкриті можливості поєднання цифрових платформ Zoom та Padlet із музичними комп'ютерними технологіями для проведення практичного заняття з аранжування музичних творів з використанням нових цифрових платформ, розроблення алгоритму створення фонограми шкільної пісні з використанням технологій Zoom та Padlet, організації індивідуальної роботи та роботи в групах.

Як свідчать результати аналізу наукової роботи (Liian, 2019; Kunchen, 2019; Redaktsiia, 2018; Kun, Zhenzhen, 2014; Kekhai & Shenli, 2015; Zhui, 2017), у Китаї учителі обирають високоякісні онлайн-курси естетичної освіти через такі платформи, як XuetangX, Chaoxing, Wisdom Tree та міжшкільні факультативи за допомогою гібридної моделі навчання, яка поєднує онлайн та офлайн, щоб ще більше розширити та охопити, оптимізувати та вдосконалити курси естетичної освіти.

Обговорення. Зміст статті викликає дискусійні питання. Якщо естетичний смак є складовою творчого самовираження майбутніх фахівців

мистецької галузі, то його розвиток має впливати на популярність і визнання творчих талантів молодих людей. Однак, творчість особистості характеризується прийняттям нестандартних рішень у процесі здійснення професійної діяльності. Тому естетичний смак не можна уважати сталою одиницею естетичної культури творчої особистості. Естетичні стилі змінюються під впливом творчої натури особистості. Творче самовираження особистості підсилюється зовнішніми впливами, до яких відносимо ІКТ. На відміну від копіювання, творчість виявляється в здатності майбутніх фахівців музичної галузі сприймати кращі твори мистецтва, переломлювати через власний внутрішній світ, змінювати й надавати право існуванню майбутніх шедеврів.

Висновки. У статті доведено, що естетичний смак є невід'ємною складовою творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької сфери в закладах вищої освіти. Під впливом кращих творів китайської музики формується естетичний смак працівників мистецької сфери. Інформаційно-комунікаційні технології розширюють межі творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі в професійній підготовці.

Перспективами подальших розвідок у зазначеному напрямі є розкриття виховного потенціалу засобів мистецтва для активізації творчого самовираження майбутніх працівників мистецького фаху в закладах вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Бордюк В. М. Акмеологічний підхід до естетичного виховання студентської молоді. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб наук пр. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету* 2016. Вип. 13 (56). С.28–31.
- Брилін Е. Б. Розвиток естетичної культури майбутнього вчителя у процесі музичної творчості. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр.* 2014. Вип.18 (1). С.81–89.
- Варнавська, Л. І., Вікторова, М. В., Римар, Л. А.. Використання онлайн технологій в процесі підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2021 №6 (45). С.4–7.
- Вейбо Лі. Розмова про вокальну музику: монографія. Пекін: Центральна музична консерваторія, 2011.
- Донерман Джоан, Чіачеа Марія. Ідеальна підготовка : монографія. Луо Шудун та ін., переклад. Пекін : Народне музичне видавництво, 2008.
- Закон «Про вищу освіту» (КНР, 2015 р.) <http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/201901/9df07167324c4a34bf6c44700fafa753.shtml>
- Лі Жуйзін. Методика розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. К., 2019. 230 с.
- Лі Куньчен Дослідження сучасних проблем і протидії гуманістичної якісної аудиторної освіти в вузах – Коментар на тему «Естетична освіта з мудрістю: оригінальна цінність гуманістичної якісної освіти в університетах прикладного бакалавра». *Промисловість лісопродукції*. 2019. №(8). С.11.

- Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси: монографія / за ред. Н. А. Овчаренко, Я. В. Шрамка. Кривий Ріг: Криворізький державний педагогічний університет, 2018. 299 с.
- Петько В. В. Естетичні пріоритети студентів та виховання естетично культури майбутніх хореографів. *Педагогічний альманах*. 2017. Вип. 34. С.35–41.
- Редакція відділ цього журналу «Оглядаючи художню освіту Китаю» 4. Нова ситуація вищої мистецької освіти в нову епоху 2018-2018 рр. В Академії мистецтв Гуансі відбувся 13-й Президентський форум Національної академії мистецтв (шкіл). *Art Education*. 2018,\. №23.С.6–15.
- Рибалко Л. С. Методолого-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний підхід): монографія. Запоріжжя : ЗДМУ, 2007. 443 с. С. 66 – 88.
- Соколова А. В., Сюелю Лі. Естетичний смак як наукова проблема. *Час мистецької освіти. Мистецька освіта: пошуки та відкриття* : зб. ст. [у 2-х ч.] VIII Всеук. наук.-практ. конф. (16–17 черв. 2020 р.). Х.: ХНПУ, 2020. Ч. 1. С.10–19.
- Хань Ліян Дослідження щодо модернізації характерної системи естетичного виховання студентів ВНЗ у нову епоху. *Пекінська освіта (вища освіта)*. 2019. №1. С.131–133.
- Ху Ціін. Погляди китайських та європейських науковців на структуру та зміст етноестетичної культури особистості. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання* : зб. наук. праць. К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. № 52. С. 50–63.
- Чжан Кехай, Фу Шенлі Побудова та інновація робочого механізму естетичного виховання у вищій професійній освіті з точки зору «виращування людей силою». *Китайська освіта дорослих*. 2015. №14. С.80–82.
- Іопова О., Лураренко S., Lakhmotova Y. Інтегрований підхід до естетичного виховання школярів у КНР. *Освітологічний дискурс*. 2020. Вип. 1 (28). С.143–154.
- Run Kun, Ren Zhenzhen. Дослідження та роздуми про навчання музичного мистецтва для кадрів лісового господарства. *Журнал Центрально-Південного університету лісової науки та технологій (видання соціальних наук)*. 2014. №1. С.182–185.
- Xian Yu. Huang System of musical education in China. URL : [file:///C:/Users/Acer/AppData/Local/Temp/Rar\\$DIa13772.29129/43.%20%20%D0%A1%D0%B0%D0%BD%D1%8C%D1%8E%D0%BD%D1%8C%20%D0%A5%D1%83%D0%B0%D0%BD%20%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B5.pdf](file:///C:/Users/Acer/AppData/Local/Temp/Rar$DIa13772.29129/43.%20%20%D0%A1%D0%B0%D0%BD%D1%8C%D1%8E%D0%BD%D1%8C%20%D0%A5%D1%83%D0%B0%D0%BD%20%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B5.pdf)
- 于东霞·山西艺术职业学院现代音乐系·流行唱法声乐演唱教学探究·艺术教育·2021.09.81-84. Ю. Дунся. Дослідження викладання популярного співу та вокального музичного співу, кафедра сучасної музики. мистецтв. *Художня освіта. Шансіський професійний коледж*. 2021. № 9. С.8 –84.
- 张宏伟·淮北师范大学音乐学院·数字化技术在高师声乐教学中的应用·艺教论坛·2021 (7) : 107-109 Чжан Хунвей, Школа музики, Нормальний університет Хуайбей, Застосування цифрових технологій у викладанні вокальної музики в нормальних університетах. *Форум художньої освіти*. 2021. №7. С.107–109
- 王俞之.华语流行歌曲演唱风格变迁[J].四川戏剧. 2020.12: 114 – 116. Ван Ючжі. Стиль співу китайської поп-пісні змінився. *Сичуаньська опера*. 2020. № 12. С.114–116.

REFERENCES

- Bordiuk V. M. (2016). Akmeolohichniy pidkhid do estetychnoho vykhovannia studentskoi molodi. [Acmeological approach to aesthetic education of student youth]. *Onovlennia zmistu, form*

ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladyakh osvity – Updating the content, forms and methods of education and upbringing in educational institutions, 13(2), 28-31 (in Ukrainian).

- Brylin E. B. (2014). Aspekty estetychnoi svidomosti pedahoha-muzykanta v protsesi tvorchoi muzychnoi diialnosti [Aspects of the aesthetic consciousness of a teacher-musician in the process of creative musical activity]. *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi – Theoretical and methodological problems of raising children and school youth, 18 (1), 81-89 (in Ukrainian).*
- Varnavska, L. I., Viktorova, M. V. & Rymar, L. A. (2021). Vykorystannia onlain tekhnolohii v protsesi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [The use of online technologies in the process of training a future music teacher]. *ScienceRise: Pedagogical Education, 6 (45), 4-7 (in Ukrainian).*
- Veibo Li. (2011). Rozмова pro vokalnu muzyku [Talking about vocal music]. Beijing: Tsentralna muzychna konservatoriia (in Ukrainian).
- Donerman Dzhoan, Chiachea Mariia. (2008). Idealna pidhotovka [Perfect preparation]. Beijing: Narodne muzychne vydavnytstvo. (in Ukrainian).
- Zakon «Pro vyshchu osvitu» [The Law «About education»] (2015). Retrieved from <http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/201901/9df07167324c4a34bf6c44700fafa753.shtml> (in Ukrainian).
- Li Zhuizin. (2019). Metodyka rozvytku muzychno-estetychnoho smaku pidlitkiv u protsesi spivatskoho navchannia [The method of developing the musical and aesthetic taste of teenagers in the process of singing]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M.P.Drahomanova. (in Ukrainian).
- Li Kunchen (2019) Doslidzhennia suchasnykh problem i protydii humanistychnoi yakisnoi audytornoї osvity v vuzakh – Komentar na temu «Estetychna osvita z mudristiu: oryhinalna tsinnist humanistychnoi yakisnoi osvity v universytetakh prykladnoho bakalavra» [Study of modern problems and countermeasures of humanistic qualitative classroom education in universities – Commentary on the topic "Aesthetic education with wisdom: the original value of humanistic qualitative education in applied bachelor's universities"]. *Promyslovist lisoproduktsii – Forest products industry, 8, 11 (in Ukrainian).*
- Ovcharenko N. A., Shramka Ya. V. (2018). Muzychna osvita: filosofskyi, mystetstvoznavchyi ta pedahohichnyi naholosy [Music education: philosophical, artistic and pedagogical emphasis]. Kryvyi Rih: Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytet (in Ukrainian).
- Petko V. V. (2017). Estetychni priorytety studentiv ta vykhovannia estetychno kultury maibutnikh khorehrafiv [Aesthetic priorities of students and aesthetic culture education of future choreographers]. *Pedahohichnyi almanakh – Pedagogical almanac, 34, 35-41 (in Ukrainian).*
- Redaktsiia Viddil tsoho zhurnalu Ohliadaiuchy khudozhniu osvitu Kytaiu 4. Nova sytuatsiia vyshchoi mystetskoi osvity v novu epokhu 2018-2018 rr. V Akademii mystetstv Huansi vidbuvsia 13-y Prezydentskyi forum Natsionalnoi akademii mystetstv (shkil) [Editorial department of this magazine "Reviewing China's Art Education" 4. The New Situation of Higher Art Education in the New Era 2018-2018 The 13th Presidential Forum of the National Academy of Arts (Schools) was held at the Guangxi Academy of Arts]. (2018). *Art Education, 23, 6-15 (in Ukrainian).*
- Rybalko L. S. (2007). Metodoloho-teoretychni zasady profesiino-pedahohichnoi samorealizatsii maibutnoho vchytelia (akmeolohichnyi pidkhid) [Methodological and theoretical principles of professional and pedagogical self-realization of the future teacher (acmeological approach)]. Zaporizhzhia: ZDMU (in Ukrainian).
- Sokolova A. V., Siueliu Li. (2020). Estetychnyi smak yak naukova problema. Chas mystetskoi osvity [Aesthetic taste as a scientific problem. Time for art education.]. *Mystetska osvita: poshuky ta vidkryttia VIII Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia – Art education:*

- searches and discoveries VIII All-Ukrainian scientific and practical conference (pp. 10-19). Kharkiv: KhNPU (in Ukrainian).
- Khan Liian. (2019). Doslidzhennia shchodo modernizatsii kharakternoi systemy estetychnoho vykhovannia studentiv VNZ u novu epokhu [Research on the modernization of the characteristic system of aesthetic education of university students in the new era]. *Beijing education (higher education)*, 1, 131-133 (in Ukrainian).
- Khu Tsiin. (2015). Pohliady kytaiskyykh ta yevropeiskyykh naukovtsiv na strukturu ta zmist etnoestetychnoi kultury osobystosti. [Views of Chinese and European scientists on the structure and content of the ethno-aesthetic culture of the individual.]. *Teoretychni pytannia kultury, osvity ta vykhovannia – Theoretical issues of culture, education and upbringing*, 52, 60-63. (in Ukrainian).
- Chzhan Kekhai, Fu Shenli (2015). Pobudova ta innovatsiia robochoho mekhanizmu estetychnoho vykhovannia u vyshchii profesiiinii osviti z tochky zoru «vyroshchuvannia liudei syloi» [Construction and innovation of the working mechanism of aesthetic education in higher professional education from the point of view of "cultivating people by force"] *Kytaiska osvita doroslykh – Chinese adult education*, 14, 80-82 (in Ukrainian).
- Ionova O., Luparenko S., Lakhmotova Y. (2020). Intehrovanyi pidkhid do estetychnoho vykhovannia shkoliariv u KNR [An integrated approach to the aesthetic education of schoolchildren in the People's Republic of China]. *Osvitolohichnyi dyskurs – Educational discourse*, 1 (28), 143-154 (in Ukrainian).
- Run Kun, Ren Zhenzhen. (2014). Doslidzhennia ta rozdumy pro navchannia muzychnoho mystetstva dlia kadri lisovoho hospodarstva [Research and reflections on the teaching of musical art for forestry personnel] *Zhurnal Tsentralno-Pivdennoho universytetu lisovoi nauky ta tekhnologii (vydannia sotsialnykh nauk) – Journal of the Central-Southern University of Forest Science and Technology (Social Sciences Edition)*, 1, 182-185 (in Ukrainian).
- Xian Yu. Huang System of musical education in China. Retrieved from [file:///C:/Users/Acer/AppData/Local/Temp/Rar\\$DIa13772.29129/43.%20%20%D0%A1%D0%B0%D0%BD%D1%8C%D1%8E%D0%BD%D1%8C%20%D0%A5%D1%83%D0%B0%D0%BD%20%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B5.pdf](file:///C:/Users/Acer/AppData/Local/Temp/Rar$DIa13772.29129/43.%20%20%D0%A1%D0%B0%D0%BD%D1%8C%D1%8E%D0%BD%D1%8C%20%D0%A5%D1%83%D0%B0%D0%BD%20%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B5.pdf).
- 于东霞，山西艺术职业学院现代音乐系，流行唱法声乐演唱教学探究，艺术教育，2021.09.81-84. Y. Dongsia. (2021). Research on the teaching of popular singing and vocal musical singing, department of modern music. of arts. *Art education. Shanxi Vocational College*, 9, 81-84. (in Chinese).
- 张宏伟，淮北师范大学音乐学院，数字化技术在高师声乐教学中的应用，艺教论坛，2021（7）：107-109 Zhang Hongwei (2021). School of Music, Huaibei Normal University, Application of Digital Technology in Teaching Vocal Music in Normal Universities. *Art Education Forum*, 7, 107-109 (in Chinese).
- 王俞之.华语流行歌曲演唱风格变迁[J].四川戏剧. 2020.12: 114 – 116. Wang Yuzhi (2020). The singing style of Chinese pop songs has changed. *Sichuan Opera*, 12, 114-116 (in Chinese).

Інформація про авторів:
Фомін Володимир Вікторович:
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8652-2023>, доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету мистецтв, Харківський

Information about the authors:
Fomin Volodymyr Viktorovich:
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8652-2023>, Doctor of pedagogical sciences, associate professor, Dean of the Faculty of

національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська,
2, м. Харків, Україна 61166
e-mail: vv.fomin@hnpu.edu.ua

Art, H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University, Valentynivska street,
2, Kharkiv, Ukraine 61166
e-mail: vv.fomin@hnpu.edu.ua

Ло Юаньвень:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8272-3354>, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна 61166
e-mail: 576735765@qq.com

Lo Yuanwen:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8272-3354>, Phd applicant of the Department of Education and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61166
e-mail: 576735765@qq.com

Тянь Фейфань:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4931-9883>, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна 61166
e-mail: 892576126@qq.com

Tian Feifan:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4931-9883>, Phd applicant of the Department of Education and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61166
e-mail: 892576126@qq.com

Цитуйте цю статтю як: Фомін В. В., Ло Юаньвень, Тянь Фейфань Естетичний смак як складова творчого самовираження майбутніх фахівців мистецької галузі в закладах вищої освіти КНР. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2022. № 53. С. 113–128.
DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2022.53.10>

Дата надходження статті до редакції: 12.10.2022
Стаття прийнята до друку: 30.10.2022